

LIBERA CIRCULAȚIE A CAPITALURILOR ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

THE FREE MOVEMENT OF CAPITAL IN THE EUROPEAN UNION

Lilia GRIBINCEA, ORCID: 0000-0002-7371-5379
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 341.176(4-672):339.727

e-mail: liliagribincea@yahoo.com

Una dintre prioritățile Uniunii Europene o constituie promovarea dezvoltării armonioase, durabile și favorabile incluziunii pieței interne ca un spațiu în care mărfurile, persoanele, serviciile și capitalul pot circula liber și în condiții de siguranță.

Libera circulație a capitalurilor este una dintre cele patru libertăți fundamentale ale pieței unice a Uniunii Europene. Tratatul de la Maastricht a introdus libera circulație a capitalurilor ca o libertate consacrată în tratat. Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene [1, art.63] prevede că sunt interzise orice restricții privind circulația capitalurilor între statele membre, precum și între statele membre și țările terțe. Sunt interzise orice restricții privind plățile între statele-membre, precum și între statele-membre și țările terțe.

Scopul acestor reglementări este eliminarea restricțiilor privind circulația capitalurilor dintre statele-membre și dintre statele-membre și țările terțe, fiind prevăzute excepții pentru anumite situații. Excepțiile se limitează, în general, la circulația capitalurilor care implică țările terțe. Sarcina de a interpreta dispozițiile referitoare la libera circulație a capitalurilor revine Curții de Justiție a Uniunii Europene. În cazurile în care statele-membre limitează nejustificat libera circulație a capitalurilor, se aplică procedura obișnuită de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, prevăzută la art. 258-260 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Libera circulație a capitalurilor completează celelalte trei libertăți fundamentale și contribuie la creșterea economică.

Regulamentul (UE) 2018/1672 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2018 privind controlul numerarului care intră sau iese din Uniune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1889/2005 prevede [2, art.1] un sistem de controale în ceea ce privește numerarul care intră sau iese din Uniune, în scopul de a completa cadrul juridic pentru prevenirea spălării banilor și a finanțării terorismului prevăzut în Directiva (UE) 2015/849 [3]. Astfel [2, art.3], în cazul în care numerar neînsoțit în valoare de 10 000 EUR sau mai mult intră sau iese din Uniune, autoritățile competente ale statului membru prin care numerarul intră sau iese din Uniune pot să solicite expeditorului sau destinatarului numerarului sau unui reprezentant al acestora, după caz, să facă o declarație de informare, în termen de 30 de zile. Autoritățile competente pot reține numerarul până când expeditorul sau destinatarul ori un reprezentant al acestora face

declarația de informare. Obligația de informare cu privire la numerarul neînsoțit nu se consideră îndeplinită în cazul în care declarația nu este făcută până la expirarea termenului, informațiile furnizate sunt incorecte sau incomplete sau dacă numerarul nu este pus la dispoziție pentru control. „Numerar neînsoțit” înseamnă [2, art.2 alin. (1) lit.i)] numerarul care constituie o parte a unui transport care nu este însoțit de un purtător.

Pentru situația în care numerar neînsoțit în valoare de 10 000 euro sau mai mult intră sau iese din Uniune, autoritățile competente ale statului-membru prin care numerarul intră sau iese din Uniune, pot să solicite expeditorului sau destinatarului numerarului sau unui reprezentant al acestora, după caz, să facă o declarație de informare, în termen de 30 de zile. Autoritățile competente sunt în drept să rețină numerarul până la data la care expeditorul sau destinatarul ori un reprezentant al acestora face declarația de informare. Obligația de informare cu privire la numerarul neînsoțit se consideră îndeplinită doar în cazul în care este făcută până la expirarea termenului și informațiile furnizate sunt corecte și complete, și numerarul este pus la dispoziție pentru control.

Directiva (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne, de modificare a Directivelor 2002/65/CE, 2009/110/CE și 2013/36/UE și a Regulamentului (UE) nr. 1093/2010, și de abrogare a Directivei 2007/64/CE [4, art.1], stabilește normele în conformitate cu care statele-membre disting următoarele categorii de prestatori de servicii de plată:

- instituții de credit; instituții emitente de monedă electronică;
- oficii poștale care efectuează operațiuni de virament și sunt îndreptățite, în temeiul dreptului intern, să presteze servicii de plată; instituții de plată;
- Banca Centrală Europeană și băncile centrale naționale, atunci când nu acționează în calitatea lor de autoritate monetară sau de alte autorități publice;
- statele-membre sau autoritățile lor regionale sau locale, atunci când nu acționează în calitatea lor de autorități publice.

De asemenea, Directiva (UE) 2015/2366 stabilește norme privind: transparența condițiilor și a cerințelor în materie de informare privind serviciile de plată, precum și drepturile și obligațiile utilizatorilor serviciilor de plată și, respectiv, ale prestatorilor de servicii de plată în contextul prestării de servicii de plată ca ocupație sau ca activitate comercială obișnuită.

Regulamentul (UE) 2021/1230 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021 privind plățile transfrontaliere în Uniune (text codificat) (Text cu relevanță pentru SEE) [5, art.1] stabilește reguli pentru plățile transfrontaliere și pentru transparența comisioanelor de conversie monetară în interiorul Uniunii. Astfel [5, art.3], comisioanele percepute de un prestator de servicii de plată de la un utilizator de servicii de plată pentru plățile transfrontaliere în euro sunt identice cu comisioanele percepute de acel prestator de servicii de plată pentru plățile naționale corespunzătoare de aceeași valoare efectuate în moneda națională a statului-membru în care își are sediul prestatorul de servicii de plată al utilizatorului serviciului de plată.

În ceea ce privește cerințele de informare cu privire la comisioanele de conversie monetară și cursul de schimb aplicabil [5, art.4], prestatorii de servicii de plată și părțile

care furnizează servicii de conversie monetară la un bancomat (ATM) sau la punctul de vânzare, exprimă comisioanele totale de conversie monetară ca adaos procentual la cele mai recente rate de schimb valutar de referință euro disponibile, emise de Banca Centrală Europeană. Respectivul adaos este comunicat plătitorului înainte de inițierea operațiunii de plată.

Libera circulație permite investirea eficientă a capitalului și promovează utilizarea monedei euro ca monedă internațională. Libera circulație a capitalurilor a fost indispensabilă pentru evoluția Uniunii Economice și Monetare și pentru introducerea monedei euro.

Referințe:

1. Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Versiunea consolidată este disponibil la: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A12016E%2FTXT> Accesat la 31.08.2022.
2. Regulamentul (UE) 2018/1672 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2018 privind controlul numerarului care intră sau iese din Uniune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1889/2005. Textul este disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A32018R1672> Accesat la 30.08.2022.
3. Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei. Textul este disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A02015L0849-20210630&qid=1661959505800> Accesat la 30.08.2022.
4. Directiva (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne, de modificare a Directivelor 2002/65/CE, 2009/110/CE și 2013/36/UE și a Regulamentului (UE) nr. 1093/2010, și de abrogare a Directivei 2007/64/CE Textul Directivei este disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32015L2366&qid=1661960574270> Accesat la 31.08.2022.
5. Regulamentul (UE) 2021/1230 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021 privind plățile transfrontaliere în Uniune (text codificat) (Text cu relevanță pentru SEE). Textul este disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A32021R1230> Accesat la 31.08.2022.